

J. HÜHN, Stara zagrebačka katedrala. Muzej grada Zagreba

LIT.: A. Pasinović, Istrgnuti smisao, ČIP, 1973, 243. — Ž. Čorak, Umrijeti u Zagrebu, ibid., 1986, 398. — Arhitektura u Hrvatskoj 1945–1985, 1986, 196–199. — Urbanistički institut RH 1947–1987 (monografija), Zagreb 1987. — Krematorij Mirogoj, Zagreb 1987. — Z. Jurić, Hrvatska arhitektura 80-tih godina, Arhitektov bilten (Ljubljana), 1988, 97–98. — Isti, Arhitekti Marijan Hržić, Zvonimir Krznarić i Davor Mance — između kasne arhitekture internacionalnog stila i akademske memorije neoklasicizma (katalog), Zagreb 1991. — I. Maroević, Zagrebačka arhitektura osamdesetih godina, Radovi IPU, 1992, 16. J. M. M.

HRŽIĆ, Milana, keramičarka (Zagreb, 14. V. 1934 — Podgora, 6. VIII. 1971). Završila Školu primijenjene umjetnosti (1953), diplomirala na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu (1957). Izlagala od 1962. Osim uporabne keramike, radila je figurativne skulpture i zidne reljefe. Skulpturalne kompozicije (1964) unikatna su djela kojima je osnova krug i valjak; naglašena je lakoća gradnje, igra i smisao za humor. Opremila keramikom javne prostore u hotelima »Jezero« na Plitvičkim jezerima, »Plat« i »Neptun« u Dubrovniku, »Marco Polo« u Korčuli te »Minerva« u Podgori. Retrospektivna izložba priređena joj je u Muzeju za umjetnost i obrt u Zagrebu 1972.

LIT.: O. Klobučar, Milana Hržić (katalog), Zagreb 1972. — M. Baričević, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986, str. 109–113. Ma. B.

HRŽIĆ, Oleg, arhitekt, oblikovatelj i scenograf (Zagreb, 15. IV. 1949). Studirao u Moskvi, diplomirao na Arhitektonskome fakultetu u Sarajevu. Djeluje u Zagrebu i Beču. Jedan je od zagovornika postmodernističkoga slikovitoga kolažnoga pristupa oblikovanju namještaja i opreme arhitektonskih prostora. Među scenografskim radovima ističu se scenografije za opere *Orfej* i *Euridika* (1986), *Hovanščina* (1987) i *Così fan tutte* (1988), te za predstavu *Ples lopova* (1987) u HNK u Zagrebu. Radi kao ilustrator za »Nedjeljni Vjesnik« (1982) i postavlja izložbe (»Odijevanje I«, II Triennale male keramike, 1987; Kultura Pavlina u Hrvatskoj, 1989; Stari zagrebački obrti, 1991 — sve u Zagrebu). Izlagao u Zagrebu, Ljubljani, Beču, Berlinu i Kortrijku.

LIT.: J. Galjer, Stolci Olega Hržića, ČIP 1985, 8–9. — J. Denegri, Oleg Hržić — dizajn za ambijent želje, Zagreb 1987. — H. Aldersey-Williams, Nationalism and Globalism in Design, New York 1992, 104–105. F. Vu.

HÜHN, Julius, litograf i fotograf (Gera, Saska, 1830 — Zagreb, 1. X. 1896). Litografiju je izučio u Geri, dvije godine radio u Chemnitzu. Oko

1855. dolazi u Zagreb, gdje se zapošljava u litografiji Karla Albrechta. Vlastitu litografsku tiskaru otvorio je 1858, a iste godine među prvima u Hrvatskoj otvara stalni fotografski atelje. Snima portrete i vedute gradova, koje uzima kao predloške za litografije (*Zagreb po fotografiji*, 1861). Njegove snimke Zagreba, Petrinje, Krapine i Siska među najstarijima su očuvanim fotografijama hrv. gradova.

LIT.: N. Grčević, Fotografija devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj, Zagreb 1981.

N. Gč.

HUM, gradić kraj Buzeta. Na Z strani zatvoren je krilom gradskih zidina a na ostalim stranama obrambenim sustavom međusobno povezanih vanjskih kućnih zidova. U sastavu zidina, blizu gradskih vrata (iz 1562) uzdiže se zvonik (iz 1552). Župna crkva klasicističkoga pročelja sagrađena je 1802. na mjestu starije, koju je 1609. gradio majstor Juri Gržinić. Slika iza glavnog oltara je rad B. d'Anne; na prvomu lijevom oltaru je slika Sv. Antuna (1867, rad I. Baštijana iz Kastva), a na ostalim oltarima su slike i plastika iz XVII. st. Crkva ima kasnogotičke kaleže i ciborij iz 1539. Na groblju je romanička jednobrodna crkva Sv. Jeronima s polukružnom apsidom, uklopljenom u ravan začelni zid. U crkvi su vrijedne zidne slike iz XII/XIII. st. nastale pod jakim utjecajima biz. slikarstva: Navještenje (na trijumfalnom luku), Pohodjenje (na juž. zidu) i ciklus Muke Kristove (na sjev. zidu). Oltarni triptih, sada u Pazinu, izradio je 1533. majstor Anton s Padove. Glagoljaši iz Huma služili su se brevijarima, glag. kodeksima iz XV. st., ukrašenima polikromiranim inicijalima (sada u Arhivu HAZU, III. b. 25. i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, SM. 32 F. 2.).

LIT.: Inventario degli oggetti d'arte d'Italia, V, Provincia di Pola, Roma 1935, str. 187–188. — B. Fučić, Humski triptih, Bulletin JA, 1957, 3. — Isti, Hum — ciklus romaničko-bizantinskih zidnih slikarija, Peristil, 1963–64, 6–7. — Isti, Glagoljski natpisi, Zagreb 1982. B. F.

HUTINEC, Ana, keramičarka (Zagreb, 23. XI. 1939). Završila je Školu primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1960. Diplomirala je na Akademiji 1965 (M. Stančić). Bavi se dekorativnom keramikom i keramičkom skulpturom karikaturnih i grotesknih oblika (*Mali, ali važni; Čuđenje u zvjerinjaku*). Samostalno izlagala u Zagrebu (1977, 1984, 1988).

LIT.: M. Baričević, Povijest moderne keramike u Hrvatskoj, Zagreb 1986. — Isti, Ana Hutinec, skulptura u terakoti (katalog), Zagreb 1988. Ma. B.

HVALOV ZBORNIK, rukopis iz poč. XV. st. Na 353 lista pergamenta ispisao ga je 1404. bosančicom, sa starijega glag. predloška, »Hval krstjanin«, »u čast slavlom gospodinu Hrvoju, hercegu splitskom i knezu Donjih Krajeva i drugih mnogih zemalja«. Zbornik je jedan od najpoznatijih rukopisa »crkve bosanske« u kojemu, međutim, ima ikonografskih elemenata koji nisu u skladu s učenjem bosanskih krstjana (Blagovijest, Raspeće i Uzašašće); nalazi se u Sveučilišnoj biblioteci u Bologni (MS 3575, B). Bogato je urešen minijaturama, inicijalima, ornamentima, pojedinačnim figurama i kompozicijama. Dugo se smatralo da je i minijature izveo Hval koji za sebe kaže: »Ispisah zlatom kako i črnilom«. Novije analize stila i tehnike slikanja ukazuju na dva minijaturista.

Jedan majstor slika na modroj pozadini, figure su mu izrazito plastične s crnim konturama, smještene u pravokutne okvire; guste namaze boje mjestimice oživljava zlatom. On je pod izrazitim utjecajem gotičkoga slikarstva na dasci. Pripisuju mu se minijature: *Povorka apostola s Kristom*, *Raspeće*, *Bl. Dj. Marija na prijestolju*, *Uzašašće*, *Kamenovanje ahidakona Stjepana*, *Kralj David i Mojsije*.

Drugi majstor slika na zlatnoj pozadini, a minijature smješta u bogato izrađen arhitektonski okvir. Crtež mu je finiji, boje pastelnije, kvaliteta rada viša nego kod njegova suradnika na tom zborniku. Njemu su pripisani: *Navještenje*, evanđelisti (osim Ivana), *Krist blagoslivlja apostole*, inicijali s ljudskim likovima i veći dio ostalih uresa.

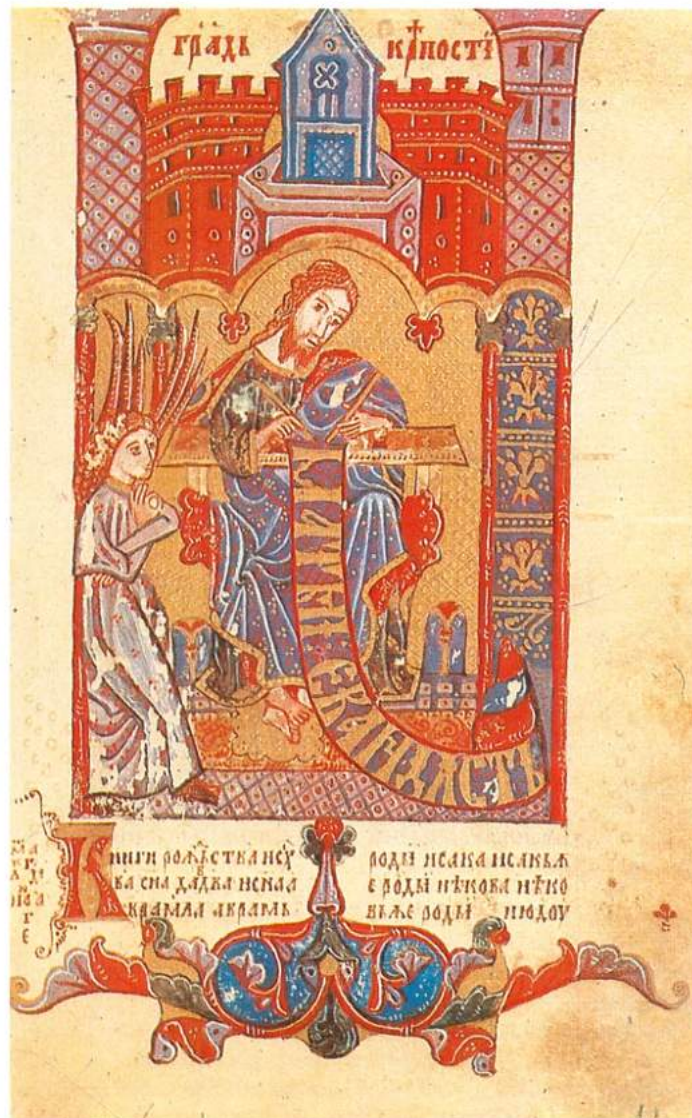
Te minijature ikonografski i umjetnički pripadaju gotičkoj umjetnosti iz kruga dalm. slikara XV. st. pa je vrlo vjerojatno da su ih izveli domaći slikari. To potkrepljuje činjenica da se neki likovi i uresi nalaze i u glag. *Hrvojevu misalu* (između 1403. i 1404).

LIT.: V. Klaić, Herceg Hrvoje i Hval Krstijanin, Nastavni vjesnik, 1926–27, str. 83–88. — J. Šidak, Dva priloga o minijaturama »Crkve bosanske«, Slovo, 1960, 9–10. — H. Kuna, Les Manuscrits de »L'eglise de Bosnie« au moyen age, Annales de l'Institut français de Zagreb, 1976, 2. R.

HVAR, grad na JZ obali istoimenoga otoka. Otok i grad naseljeni su od prapovijesti. U neolitiku, oko 3500. otok je gusto naseljen i dostiže visok stupanj kulture. Sred. — II. tisućljeća prodiru Iliri. Dokazi o životu neolitičkoga čovjeka nalaze se u špiljama, dok je ilir. kolonizacija ostavila niz gomila. U IV. st. otok su kolonizirali Grci koji su 385. osnovali

HUM, Raspeče, zidna slika u crkvi Sv. Jeronima

HVALOV ZBORNIK, Evangelist Matej. Bologna, Sveučilišna biblioteka

Pharos (Stari Grad). Rimskom kolonizacijom u III. st. hvarsko se naselje protezalo u nizini (Dolac) od stolne crkve do ljetnikovca H. Lucića i južno, uz današnji trg, uokvirujući tako ant. luku. Kasnoant. jezgra naselja premješta se pod ilir. gradinu na padine brežuljka gdje je poslije osnovan srednjovj. grad. U VIII. st. otok naseljavaju Hrvati, a Hvar pripada neretljanskoj oblasti. Rijetki ostaci potvrđuju postojanje neretljanskoga grada na području J predgrada, zvanoga Burg. Svoj pun arhit., ekonomski, kulturni i politički razvitak grad doživljava u razdoblju XII – XVI. st.

Nakon 1278. H. je komuna koja započinje gradnju gradske tvrđave, vladine palače i arsenala. Grad se formira podno tvrđave na padini brežuljka; od tvrđave se I i Z spuštaju gradske zidine prema trgu, gdje se spajaju trećim zidom u smjeru I – Z. Utvrđene su četverokutnim bočnim kulama, koje se grade i popravljaju XIII – XVI. st. U XV. st. započinje gradnja predgrada – Burga, J od najstarije gradske jezgre, koji zajedno s trgov zaokružuje srednjovj. perimetar Hvara. Arsenal (spremište za općinsku ratnu galiju) s fontikom (spremištem za žito i sol) sagrađen je na JZ strani trga već u XIII. st. Uništen za turskoga osvajanja i spaljen u eksploziji baruta u tvrđavi 1579, nanovo je građen i završen u XVII. st. Na prvome je katu arsenala 1612. sagrađeno kazalište naporom i sredstvima čitave komune, pa je stoga ne samo jedno od najstarijih, već i prvo komunalno kazalište u Europi. Gradska tvrđava na mjestu srednjovj. stradala je 1579. od eksplozije baruta i tada je obnovljena, a u vrijeme Francuza je dograđena. Na brijegu Svetoga Nikole Višega stoji tvrđava zvana Napoleon iz 1811; danas je u njoj astronomski opservatorij. Na ulazu u luku na istaknutome hrptu Francuzi su 1811. sagradili utvrdu tzv. Batterie de gauche. Grčkopravosl. samostan Sv. Venerande – Petke iz XVI. st. na Z strani luke Francuzi su 1807. pretvorili u tvrđavicu nazvanu Batterie de droite. Ta je građevina 1953. preuređena za ljetnu pozornicu.

Središte grada čini prostrani trg, koji je dovršen popločenjem tek 1780. Njegovu I stranu zatvara katedrala s biskupskim dvorom. Kompleks Kneževa dvora na S strani trga bio je završen već poč. XIV. st. Srušen je na prijelazu XIX/XX. st. da bi se izgradio hotel »Palace«. Gradska loža bila je krajem XV. st. dio kompleksa Kneževa dvora, a srušena je za tur. haranja 1571. Obnovio ju je u kasnorenesansnome stilu Trifun Bokanić. Od 1868. loža služi kao gradska kavana, a danas kao reprezentativna gradska dvorana i izložbeni prostor. Od kompleksa Kneževa dvora održali su se toranj sa satom s kraja XV. st. (obnovljen u XVIII. i XIX. st.), dva reljefa mletačkoga lava, velika kruna zdenca i nadvratnik s dvorske kapele iz 1612. — Biskupija je na otoku Hvaru osnovana 1147. sa sjedištem u Starome Gradu, koje je u XIII. st. preneseno u Hvar. Sred. XIV. st. sagrađena je ranogotička katedrala Sv. Stjepana, koja je u XIV. i XV. st. stradala. Njezini

HVAR, tlocrt katedrale

